

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO24/9769 din 21.06.2024

la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (prevenirea și combaterea exploataării sexuale și abuzurilor sexuale comise asupra copiilor) (număr unic 869/MJ/2023)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Guvernul RM, iar autor nemijlocit este Ministerul Justiției, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Proiectul supus expertizei a fost plasat pentru consultare publică pe pagina web oficială a Ministerului Justiției, precum și pe portalul guvernamental www.particip.gov.md, fiind asigurat accesul părților interesate la proiect pentru a putea prezenta/expedia recomandări asupra acestuia.

De asemenea, autorul proiectului a asigurat informarea publicului referitor la inițierea elaborării prezentului proiect de decizie. În consecință, se constată respectarea etapei esențiale a procesului de asigurare a transparenței procesului de elaborare a deciziilor statuată la art.8 lit.a) din Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional.

Prin urmare, având în vedere că proiectul a fost plasat pe paginile web indicate supra, transparența în procesul decizional a fost asigurată.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative, proiectul are drept scop *"[...] armonizarea legislației penale cu referire la contracararea abuzului și exploatării sexuale online asupra copiilor la prevederile internaționale, inclusiv îmbunătățirea cadrului legal întru asigurarea unei mai bune prevenirii și contracarări a acestor categorii de infracțiuni precum și o mai bună protecție a copilului de asemenea forme de exploatare."*

Analizând normele elaborate s-a constatat că prin proiect se propune modificarea Codului penal, Codului de procedură penală, Legii nr.137/2016 cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor, Legii nr.8/2008 cu privire la probațiune și a Legii nr.370 din 30 noiembrie 2023 privind drepturile copilului. În acest sens, autorul a menționat că, *"Proiectul de lege [...] a fost elaborat în vederea instituirii unui cadru normativ consolidat în partea ce ține de combaterea exploatării sexuale a copiilor, orientat spre stabilirea unor măsuri cu caracter penal de descurajare și reducere a cererii care favorizează toate formele de abuz sexual și de exploatare sexuală a copiilor."*

Prin urmare, se constată că scopul declarat de către autor în nota informativă corespunde scopului real al proiectului.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Prin proiect se urmărește armonizarea legislației penale în ceea ce privește contracararea abuzului și exploatării sexuale online asupra copiilor conform standardelor internaționale, îmbunătățirea cadrului normativ pentru prevenirea și combaterea eficientă a acestor infracțiuni, precum și asigurarea unei protecții mai bune a copiilor împotriva acestor forme de exploatare, ceea ce este conform interesului public.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de *„nota informativă care cuprinde:*

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;*
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;*
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;*
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;*
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare".*

Prin argumentele prezentate în nota informativă, autorul a demonstrat necesitatea elaborării proiectului, respectând în același timp cerințele art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele

normative.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) fundamentarea economico-financiară”.

Potrivit notei informative: *”Adoptarea proiectului nu impune cheltuieli financiare suplimentare din contul bugetului public național”.*

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative *„textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]*

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...].”

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Prevederile proiectului nu reglementează activitatea agenților publici și/sau a entităților publice. Însă, în mod tangențial, acestea se vor răsfrânge asupra activității organelor de urmărire penală/procurorului care efectuează/coordonează urmărirea penală, și a instanțelor de judecată care judecă cauzele penale privind abuzurile și exploatarea sexuale comise asupra copiilor.

Totodată, proiectul va avea un impact asupra organelor de probațiune care oferă asistență și consiliere în vederea reintegrării în comunitate a subiecților probațiunii.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de

III. Analiza detaliată a factorilor de risc și a riscurilor de corupție ale proiectului

- 1 -	
Art.IV potrivit proiectului de lege Art.IV. Legea nr.8 din 14 februarie 2008 cu privire la probațiune [...], se modifică după cum urmează: Articolul 29 se completează cu aliniatul (2/1), (5), (6) cu următorul cuprins: <i>„(2/1) Programele de corecție a comportamentului social pot consta în modificarea comportamentului persoanelor indicate în art.3 lit.h) cu realizarea măsurilor de intervenție eficace, menite să evalueze și să prevină riscul săvârșirii respectivelor infracțiuni.”</i>	
Obiecții: Conform normei formulate, programele de corecție a comportamentului social pot consta în modificarea comportamentului persoanelor indicate în art.3 lit.h) din Legea nr.8/2008 cu privire la probațiune. Prin examinarea redacției în vigoare a art.3 din Legea nr.8/2008, se atestă că acesta este divizat în literele a)-g), fără a menționa litera h). Din această cauză, categoria de subiect al probațiunii stabilită de proiect rămâne ambiguă. Acest fapt va duce la o interpretare subiectivă a modului în care va fi realizat programul de corecție a comportamentului social stabilit conform art.2/9 alin.(2/1) propus de proiect. Caracterul lacunar al proiectului va duce la imposibilitatea tragerii la răspundere a factorilor de decizie, care vor realiza că pot săvârși abuzuri în timpul implementării fără a fi pedepsiți, ceea ce va perpetua săvârșirea abuzurilor și a altor forme de corupție în acest caz.	
Recomandări: Recomandăm reexaminarea normei propuse la art.2/9 alin.(2/1) potrivit obiecțiilor expuse supra.	
Factori de risc: <ul style="list-style-type: none"> ● Norme de trimitere defectuoase	Riscuri de corupție: <ul style="list-style-type: none"> ● Generale ● Încurajarea sau facilitarea actelor de:<ul style="list-style-type: none"> - corupere activă - corupere pasivă ● Legalizarea actelor de:<ul style="list-style-type: none"> - abuz de serviciu

IV. Concluzia expertizei

Proiectul a fost elaborat de către Ministerul Justiției și are drept scop armonizarea legislației penale cu referire la contracararea abuzului și exploatării sexuale online asupra copiilor la prevederile internaționale, inclusiv îmbunătățirea cadrului legal întru asigurarea unei mai bune prevenirii și contracarării a acestor categorii de infracțiuni precum și o mai bună protecție a copilului de asemenea forme de exploatare.

Analizând normele elaborate s-a constatat că prin proiect se propune modificarea Codului penal, Codului de procedură penală, Legii nr.137/2016 cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor, Legii nr.8/2008 cu privire la probațiune și a Legii nr.370 din 30 noiembrie 2023 privind drepturile copilului. În acest sens, autorul a menționat că, *“Proiectul de lege [...] a fost elaborat în vederea instituirii unui*

cadru normativ consolidat în partea ce ține de combaterea exploatării sexuale a copiilor, orientat spre stabilirea unor măsuri cu caracter penal de descurajare și reducere a cererii care favorizează toate formele de abuz sexual și de exploatare sexuală a copiilor.”

Prin proiect se urmărește armonizarea legislației penale în ceea ce privește contracararea abuzului și exploatării sexuale online asupra copiilor conform standardelor internaționale, îmbunătățirea cadrului normativ pentru prevenirea și combaterea eficientă a acestor infracțiuni, precum și asigurarea unei protecții mai bune a copiilor împotriva acestor forme de exploatare, ceea ce este conform interesului public.

Cu toate acestea, prevederile formulate atestă deficiențe referitor la categoria de subiect al probațiunii, în privința căruia va fi aplicat programul de corecție a comportamentului social, stabilit conform art.2/9 alin.(2/1) propus de proiect.

În consecință, se recomandă analizarea proiectului de decizie în funcție de obiecțiile și recomandările prezentate în raportul de expertiză anticorupție.

21.06.2024

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:

Xenia VAMEȘ , Inspector principal

Digitally signed by Vameș Xenia
Date: 2024.06.21 15:50:07 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

